

Omkostnings- vurdering af søskende- programmet ”Att ge syskon utrymme”

Oktober, 2017

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Forfatter: Center for Data, Analyse og Metode
Udgivet 05-10-2017

Download eller se sti til rapporten på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Kort om metoden	5
Input og antagelser	6
<i>Kilder</i>	6
<i>Scenaripecifikation</i>	6
<i>Omkostningskomponenterne</i>	6
Resultater	9
Bilag A: Modellen for omkostningsvurderinger	10

Indledning

Socialstyrelsens mål er at arbejde videns- og evidensbaseret. Vi har derfor fokus på at udvikle og implementere indsatser, der er veldokumenterede og baseret på viden om målgruppe, metode, implementering, effekter og økonomi.

Viden om økonomi indebærer optimalt set to elementer: Et estimat for omkostninger forbundet med indsatsen og et estimat for de forventede nettogevinster, der følger af indsatsens formodede effekt. I denne rapport præsenteres **omkostningsvurderingen** af søskendeprogrammet **"Att ge syskon utrymme"**. Vurderingen er lavet med Socialstyrelsens model til omkostningsvurderinger. Denne beskrives kort i bilag A. For yderligere uddybning henvises til Socialstyrelsens Quickguide til vurdering af omkostninger ved sociale indsatser og metoder¹.

Omkostningerne beregnes som de gennemsnitlige omkostninger pr. deltagerforløb i et specificeret scenarie. Resultatet af omkostningsvurderingen kan være et andet, hvis forholdene i scenariet ændres.

En samlet omkostningsvurdering består af et kvantitativt estimat sammen med en kvalitativ beskrivelse af de omkostningselementer, der ikke kan kvantificeres og/eller værdisættes. Begge dele behandles ligeværdigt i den samlede omkostningsvurdering.

¹ <http://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/socialstyrelsens-viden/quickguide-til-omkostningsvurderinger.pdf>

Kort om metoden

Søskendeprogrammet "Att ge syskon utrymme" (SP) stammer fra Sverige og er målrettet søskende til børn med funktionsnedsættelse. Programmet har til formål at øge søskendes evne til at reagere på og agere i deres sociale miljø samt give viden om problemløsningsstrategier med henblik på at forbedre søskenderelation.

Indsatsen er struktureret som en møderække, hvor børnene deltager i ugentlige gruppemøder i 6 uger. Et gruppeforløb består af 12-14 børn i alderen 8-12 år.

Søskendeprogrammet er afprøvet i Sverige på søskende til børn med flere former for funktionsnedsættelse, hvor studier har vist gode resultater. Programmet har på nuværende tidspunkt ikke været afprøvet i Danmark, men da dette indeholder en tilgængelig og velbeskrevet manual, har der kun været få udfordringer i forbindelse med omkostningsvurderingen. Endvidere kører Københavns Kommune et søskendeprogram, der indeholder mange af de samme elementer som i det svenske søskendeprogram. Erfaringerne herfra har ligeledes bidraget til omkostningsvurderingen.

I forbindelse med omkostningsvurderingen har der været enkelte analyse-mæssige udfordringer, da nogle oplysninger ikke umiddelbart har været kvantificerbare, hvorfor disse i stedet vil blive beskrevet kvalitativt. Det drejer sig om transport og materialer i form af legetøj.

Input og antagelser

Kilder

Omkostningsvurderingen er udført på baggrund af de tilgængelige oplysninger om SP og stammer fra følgende kilder:

- Nordgren et al. (2007): *Att ge syskon utrymme. Manual til syskonprogrammet från Barn- och vuxenhabiliteringen i Landstinget i Uppsala län*
- Vidensportalen: <https://vidensportal.dk/handicap/soskende-til-born-og-unge-med-funktionsnedsaettelse/indsatser/att-ge-syskon-utrymme>
- Socialstyrelsen: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/born-med-funktionsnedsaettelser/inspirationsmateriale-en-hel-familie/tidlige-og-forebyggende-indsatser/soskendegrupper/erfaringer-fra-kobenhavns-kommune>.

Derudover har Center for Handicap og Psykisk Sårbarhed hos Socialstyrelsen bistået med yderligere oplysninger om SP, hvilket har ledt til nedenstående antagelser i omkostningsvurderingen.

Scenariespecifikation

Omkostningsvurderingen er beregnet ud fra et scenarie om, at en kommune igangsætter SP. Kommunen etablerer et SP-team bestående af fire gruppeledere, hvoraf minimum én er psykolog, mens de tre øvrige gruppeledere enten er pædagoger eller socialrådgivere.

SP er struktureret som et gruppeforløb med i alt 14 børn. Et forløb varer 6 uger med et møde ugentligt, og et team forventes at kunne varetage et forløb ad gangen 4 gange årligt

Indsatsen antages at driftes i 5 år, og gennemførselsprocenten for deltagerne forventes at være på 100 pct.

Omkostningskomponenterne

Forberedelse

Ingen.

Uddannelse

Der er ingen konkret uddannelse forbundet med anvendelse af SP, men det må dog forventes, at medarbejderne afsætter tid til at sætte sig ind i programmet samt målgruppen og dennes problemstilling. Det antages, at hver medarbejder skal afsætte 25 timer hertil.

Vi antager, at uddannelsen har en levetid på 3 år, hvorefter det vil være nødvendigt at uddanne nye gruppeledere pga. personaleudskiftning.

Drift af indsatsen

Afholdelsen af hvert gruppeforløb er forbundet med et indledende arbejde, der antages at have et omfang på 25 timer pr. medarbejder. Dette dækker bl.a. over planlægning, opsporing og visitation af deltagere.

De fire gruppeledere forventes at bruge 6 x 4 timer pr. forløb på møderne, hvilket inkluderer en time til forberedelse forud for hvert møde samt en time til efterfølgende evaluering pr. møde. I forbindelse med sidste møde i gruppeforløbet afholdes en afslutningsfest for deltagerne og deres familier. Det antages, at gruppelederne hver skal afsætte 2 timer ekstra til hhv. madlavning, oppyntning og efterfølgende oprydning i forbindelse med disse aktiviteter.

I forbindelse med møderne skal der afsættes ressourcer til skriveredskaber, papir, ringbind m.v. Disse udgifter afhænger af, hvad den enkelte kommune vælger at tilbyde, men antages at ligge på 2.000 kroner per forløb. I forbindelse med forløbets afsluttende fest skal der afsættes penge til indkøb af mad og drikkevarer. Disse udgifter vil ligeledes afhænge af, hvad den enkelte kommune tilbyder, men antages at have et omfang på 150 kr. pr. deltager.

Endelig vil der være omkostninger forbundet med driften, der ikke umiddelbart kan kvantificeres. Disse drejer sig om transport af både gruppeledere og deltagere til og fra møderne. Denne del varierer ofte en del og kan have et betydeligt omfang. Herudover skal der afsættes midler til indkøb af legetøj, spil, film og bøger. Disse omkostninger værdisættes ikke, men må formodes at skulle udskiftes oftere, jo flere gange søskendeprogrammet afholdes.

Medarbejdernes lønniveau

SP-teamet består som tidligere nævnt af 4 gruppeledere, hvor minimum én af disse er psykolog. Denne medarbejder antages at have et lønniveau svarende til det for en psykolog i en kommune.

De øvrige gruppelederes lønniveau antages i gennemsnit at svare til det for en pædagog i en kommune. Disse bør ved ansættelsesforholdets start have viden om børn med handicap. Såfremt dette ikke er tilfældet, må der påregnes udgifter til efteruddannelse af medarbejderne. Omkostningerne hertil er ikke medregnet i denne omkostningsvurdering.

Lønomkostningerne tillægges en standard overhead på 20 pct. (se bilag A).

Investeringer i materiel

SP kræver brug af tavle eller lign. Der er derfor beregnet omkostninger til indkøb af et whiteboard samt whiteboardmaterialer (tuscher, m.v.) for i alt 4.000 kr..

Hvert team har brug for videoudstyr (kamera og afspiller), da de optager deres arbejde med børnene. Det antages, at udstyret koster 9.500 kr. og skal fornys hver tredje år.

Øvrige omkostninger

Ingen.

Tilskud

Der ydes ikke tilskud til opstart eller drift af SP.

Resultater

Her præsenteres resultaterne baseret på ovenstående input og antagelser. Scenariet bag beregningen ses i tabel 1.

Tabel 1: Specifikation af scenariet bag beregningen

Antal driftsår	5
Antal gennemførte deltagerforløb pr. år	56

Det samlede kvantitative omkostningsestimat ses i tabel 2.

Tabel 2: Kvantitativt omkostningsestimat

Omkostning	Samlet	Kommune
Omkostninger, pr. gennemført deltagerforløb	6.350 kr.	6. 350 kr.

I tabel 3 ses en opgørelse over den samlede omkostningsvurdering pr. gennemført forløb – dvs. både det kvantitative omkostningsestimat og de ikke-kvantificerede omkostninger.

Tabel 3: Samlet overblik over omkostningerne

Omkostningselement	Kvantitativt omkostningsestimat, pr. gennemført deltagerforløb	Ikke-kvantificerede omkostninger
Forberedelse	0 kr.	
Uddannelse	244 kr.	
Drift af indsatsen	6.033 kr.	Transport, legetøj
Investeringer	74 kr.	
Øvrige omkostninger	0 kr.	
Tilskud	0 kr.	
<i>I alt</i>	<i>6.350 kr.</i>	

Følsomhedsanalyse

Resultaterne beskrevet ovenfor er afhængige af de antagelser, som er valgt i scenariospecifikationen.

I scenariet for ovenstående beregninger antages det, at der i hvert gruppeforløb deltager 14 børn. Da de danske kommuner er af meget forskellig størrelse, kan det dog ikke forventes, at det altid vil være muligt at samle 14 deltagere til hvert forløb. Tabel 4 viser derfor resultatet for de samlede kvantitative omkostninger ved et scenarie, hvor antallet af deltagere er blevet nedsat til 7 pr. deltager – alle andre antagelser i omkostningsvurderingen er uændrede.

Tabel 4 Fejl! Intet bogmærkenavn opgivet.: **Følsomhedsanalyse**

Omkostning	
Omkostninger, pr. gennemført deltagerforløb	12.551 kr.

Bilag A: Modellen for omkostningsvurderinger

Socialstyrelsens model for omkostningsvurderinger baserer sig på følgende principper:

Budgetøkonomisk opgørelse

Omkostningsvurderingens fokus er på de faktiske udgifter forbundet med opstart og drift af en given indsats eller metode, dvs. der er tale om en budgetøkonomisk opgørelse. Det betyder bl.a., at omkostningerne opgøres ekskl. moms, i det omfang den pågældende aktør er fritaget for betaling heraf, hvilket normalt gør sig gældende for offentlige myndigheder. Udgifterne opdeles på de centrale aktører - typisk kommunen og de øvrige offentlige kasser.

Den budgetøkonomiske opgørelse adskiller sig fra den velfærdsøkonomiske tilgang, som opgør og værdisætter al ressourceforbrug forbundet med indsatsen i pengeenheder (eksempelvis anvendelse af private borgeres tid). For uddybning heraf henvises til Socialstyrelsens brugervejledning for samfundsøkonomiske evalueringer².

Scenarieberegning

Beregningen foretages for et eller flere specificerede scenarier, hvor der bl.a. indgår antagelser om indsatsens omfang og varighed. Disse antagelser er afgørende for omkostningsestimatet. Jo større en del af omkostningerne, der er faste, dvs. er uafhængige af antal driftsår for indsatsen og/eller omfanget af indsatsen, jo mere vil omkostningsestimatet variere som følge af det opstillede scenarie. I de tilfælde hvor mange omkostninger er faste, vil det være hensigtsmæssigt at opstille flere scenarier, så man får et spænd for omkostningerne.

Bruttoomkostninger

Vi estimerer bruttoomkostningerne ved indsatsen. Dvs. at vi ikke modregner de besparelser, der følger af et eventuelt bortfald af en eksisterende indsats over for målgruppen.

Faste priser

Alle omkostninger opgøres i faste priser for det aktuelle prisår.

Omkostninger per deltagerforløb baseret på nettonutidsberegning

Resultatet opgøres som *omkostninger pr. igangsat og pr. gennemført deltagerforløb*. Disse er estimeret på baggrund af de samlede omkostninger opgjort som nettonutidsværdien (NNV) over driftsperioden.

I beregningen af NNV anvender vi en diskonteringsrate på 4 pct.

² <http://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/socialstyrelsens-viden/samfundsokonomisk-evaluering-pa-socialområdet-brugervejledning.pdf>

Opstartsomkostninger

Vi beregner også opstartsomkostningerne. Opstartsomkostninger omfatter omkostninger til de aktiviteter, der skal gennemføres, inden driften af indsatsen kan gå i gang.

Restværdi af investeringer

Som udgangspunkt medregner vi restværdi af investeringer, der evt. ikke er afskrevet ved driftsperiodens udløb. Hvis der fx foretages en investering ved opstart på 100 kr. med en levetid på 10 år, vil omkostningerne i et treårigt projekt beløbe sig til 30 kr. hvis man ser bort fra diskonteringsraten. Såfremt der ikke er medregnet restværdi, har vi angivet dette under beskrivelsen af den pågældende investering.

Overhead

For nogle omkostningselementer kan der være dele af ressourceforbruget, der ikke fanges med det anvendte prisestimat. I de tilfælde tilføjer vi et overhead på omkostningen. Dette gælder bl.a. for omkostninger til medarbejdere. Her bruger vi lønudgifterne som prisestimat og medregner et overhead for de øvrige omkostninger til medarbejdere (fx udgifter til medarbejderadministration, kontorplads, IT m.v.).

Enhedspriser og centrale parametre

Omkostningsvurderingen er baseret på en række enhedspriser og centrale parametre, der er generelle i den forstand, at de kan gå på tværs af indsatser. Disse omfatter:

- Diskonteringsrate (4 pct.)
- Standard overhead (20 pct.)
- Deflator (forbrugerprisindekset)
- Timenorm for offentligt ansatte (1.418 timer)
- Lønninger for offentligt ansatte: (Kommunernes og Regionernes Løndatakontor)
- Estimat for rejseomkostninger og dagpenge ved overnatning indenlands og udenlands
- Satser for hoteldispendation ved overnatning indenlands og udenlands
- Estimat for udgifter til teknisk udstyr.